

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ И СОЦИАЛЬНЫХ НАУК
Кафедра психологии**

Комендант
Роман Андреевич

**ВЗАИМОСВЯЗЬ ЭМПАТИИ И ЛИЧНОСТНОЙ
ТРЕВОЖНОСТИ У ИНДИВИДОВ СТАРЧЕСКОГО
ВОЗРАСТА С АТЕРОСКЛЕРОЗОМ МОЗГОВЫХ СОСУДОВ**

Реферат дипломной работы

Научный руководитель:
кандидат психологических наук,
доцент А. И. Кулак

Минск, 2017

РЕФЕРАТ ДИПЛОМНОЙ РАБОТЫ

Объём дипломной работы составляет 46 страниц и включает 5 приложений и 32 источника.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ЛИЧНОСТНААЯ ТРЕВОЖНОСТЬ, ЭМПАТИЯ, АТЕРОСКЛЕРОЗ, СТАРЧЕСКИЙ ВОЗРАСТ, СОПЕРЕЖИВАНИЕ, ЗЕРКАЛЬНЫЕ НЕЙРОНЫ, КАНАЛЫ ЭМПАТИИ.

Объект исследования: процесс эмпатии при разной выраженности личностной тревожности. Предмет исследования: взаимосвязь эмпатии и уровня личностной тревожности у людей старческого возраста с атеросклерозом мозговых сосудов. Цель: выявить взаимосвязь эмпатии и уровня личностной тревожности у индивидов старческого возраста с атеросклерозом сосудов головного мозга. Методы исследования: для сбора данных использовались методики: «Уровень сопереживания», «Шкала личностной тревожности Спилбергера-Ханина», «Диагностика уровня эмпатических способностей В. В. Бойко». Обработка результатов проводилась с помощью статистического программного пакета SPSS Statistics v.23.00 и MS-Excel.

Полученные результаты и их новизна: выявлены статистически достоверные взаимосвязи: эмпатии с личностной тревожностью, на определённых стадиях болезни, и личностной тревожности с использованием преимущественно рациональных или эмоциональных каналов эмпатии, у индивидов старческого возраста, больных атеросклерозом мозговых сосудов.

Область возможного практического применения: выявленные закономерности позволят разрабатывать реабилитационные и диагностические программы, с учетом особенностей данных пациентов, что обеспечит более высокую эффективность лечения сердечных и сосудистых заболеваний, учитывая неблагоприятное воздействие эмоциональных нарушений на внутреннюю картину болезни.

Автор работы подтверждает, что приведённый в ней материал правильно и объективно отражает состояние исследуемого объекта, а все заимствованные из литературных и других источников теоретические, методологические и методические положения и концепции сопровождаются ссылками на их авторов.

РЭФЕРАТ ДЫПЛОМНАЙ РАБОТЫ

Аб'ем дыпломнай работы складае 46 старонак і ўключае 5 прыкладання і 32 выкарыстаных крыніцы.

КЛЮЧАВЫЯ СЛОВА: АСОБАСНАЯ ТРЫВОЖНАСТЦЬ, ЭМПАТЫЯ, АТЭРАСКЛЕРОЗ, СТАРЭЧЫ УЗРОСТ, СУПЕРАЖЫВАННЕ, ЛЮСТАРНЫЯ НЕЙРОНЫ, КАНАЛЫ ЭМПАТЫИ.

Аб'ект даследавання: працэс эмпатыі пры рознай выяўленасці асобаснай трывожнасці. **Прадмет даследавання:** ўзаемасувязь эмпатыі і ўзроўню асобаснай трывожнасці ў індывідаў старэчага ўзросту з атэрасклерозам сасудаў галаўнога мозгу. **Мэта:** выявіць ўзаемасувязь эмпатыі і ўзроўню асобаснай трывожнасці ў індывідаў старэчага ўзросту з атэрасклерозам сасудаў галаўнога мозгу. **Метад даследавання:** для збору дадзеных выкарыстоўваліся метадыкі: «Узровень суперажывання», «Шкала асабістай трывожнасці Спилбергера-Ханін», «Дыягностыка ўзроўню эмпатических здольнасцяў В. В. Бойка». Апрацоўка вынікаў праводзілася з дапамогай статыстычнага праграмнага пакета SPSS Statistics v.23.00 і MS-Excel.).

Атрыманыя вынікі і іх навізна: выяўленыя статыстычна пэўныя ўзаемасувязі: эмпатыі з асобаснай трывожнасцю, на пэўных стадыях хваробы, і асобаснай трывожнасці з выкарыстаннем прымусна рацыянальных або эмацыйных каналаў эмпатыя, у індывідаў старэчага ўзросту, хворых атэрасклерозам мазгавых сасудаў.

Вобласць магчымага практычнага прымянення: выяўленыя заканамернасці дазваляць распрацоўваць рэабілітацыйныя і дыягнастычныя праграмы, з улікам асаблівасцяў дадзеных пацыентаў, што забяспечыць больш высокую эфектыўнасць лячэння сардэчных і сасудзістых захворванняў, улічваючы неспрыяльнае ўздзеянне эмацыйных парушэнняў на ўнутраную карціну хваробы.

Аўтар даследавання пацвярджае, што прыведзены ў ёй матэрыял правільна і аб'ектыўна адлюстроўвае стан аб'екта даследавання, а ўсе запазычаныя з літаратурных і іншых крыніц тэарэтычныя, метадалагічныя і метадычныя палажэнні і канцэпцыі суправаджаюцца спасылкамі на іх аўтараў.

ABSTRACT OF THE THESIS

This thesis consists of 46 pages and includes 5 Appendixes and 32 sources.

KEY WORDS: PERSONAL ANXIETY, EMPATHY, ATHEROSCLEROSIS, SENIOR AGE, SYMPATHIZE, MIRROR NEURONS, EMPATIAL CHANNELS.

Object of research: process of empathy at different degree of personal anxiety. **The subject:** interrelation of empathy and the level of personal anxiety in older people with atherosclerosis of cerebral vessels. **Purpose of research:** is to reveal the interrelation of the empathy and level of personal anxiety at persons of senile age with atherosclerosis of cerebral vessels. **Research methods:** for data collection were used tests: “Empathy Quotient”, “State-Trait Anxiety Inventory, STAI Charles Spielberger”, “Diagnosis of the level of empathic abilities V.V. Bojko”. For statistical analysis of the data were used SPSS Statistics v.23.00 and MS-Excel.

The received results and their novelty: the work revealed statistically authentic interrelations of empathy with personal anxiety, at certain stages of the disease, and personal anxiety using predominantly rational or emotional empathy channels, at persons of senile age with atherosclerosis of cerebral vessels.

The area of possible practical application: the received results will promote the working out of programs on rehabilitation and diagnostic, with considering the characteristics of these patients, that provides a higher efficiency of treatment of heart and vascular diseases, given the adverse impact of emotional disturbances on the internal picture of the disease.

The author of work confirms that the material resulted in work reflects the condition of investigated process authentically and objectively, and all theoretical, methodological and methodical positions and concepts taken from literary and other sources are accompanied by references to their authors.